

De-a uite Parcul, nu e parcul...

Munții Măcin fac parte din lanțul Hercinic, care se ridică până la peste 3000 de metri altitudine, în urmă cu 400 de milioane de ani. Doar primii dinozauri i-au cunoscut cu aceste culmi semețe. Azi, gârboviți de vreme, nu se umplu de gunoaie, ci că se golesc de piatră. Și nu e vorba de piatra cu care s-a zidit cetatea Arrubium sau de cea cu care s-au pavat străzile orașului, ci de câte 50.000 de tone de granit pe an extrase la o singură carieră de piatră. Toate astea pornesc de la o Ordonanță de guvern absurdă și de la o autorizație de mediu trasă de urechi. E oare sigur că totul se încheie în 2018?

Stonehenge românesc

Acum câțiva ani am fost în Deltă. La întoarcere am poposit în muzeul din Tulcea, să înțeleg mai bine ce văzusem. Dar, născut la poalele unui munte, toate noutățile și toate superlativele de care avusesem parte, necesitau un loc răcoros în care să le savurez. Căci, după câteva zile pe canale și prin mlaștini, te simți ca Noe după cinci săptămâni de potop. Și visezi ca Bacovia în perioada când scria poezia Lacustră...

Brusc, pe un perete, apare imaginea unui Stonehenge imens. Înghit în sec și încerc să aflu în ce parte a Europei s-o fi gășind minunăția, ca să pot socoti cam câți bani mi-ar trebui să ajung acolo. Constat cu entuziasm că imaginea e din Munții Măcinului și renunț la biletul de tren, deja cumpărat, pentru un altul de microbuz. Pe seară coboram la poalele munților și-am mai apucat sămi ridic cortul lângă un izvor.

A doua zi, aflu de la localnici că mă aflu sub Culmea Pricopanului și că apele izvorului sunt tămăduitoare. Într-o jumătate de oră, ajung pe culme și încep să apăs fără întrerupere declanșatorul aparatului foto. O luasem deja pe drumul de întoarcere când am dat peste ceea ce am numit, pe loc, ou de dinozaur. Un bloc oval de granit, cântărind câteva tone, meșterit de vânturile și ploile care bat Măcinul de câteva sute de milioane de ani. Nu mai găseam fotografia aceea în calculator și am fost s-o fac din nou zilele trecute. Dar nu era vorba doar de ea, ci și de panorama în care apare, ca o rană în coasta muntelui, o carieră de piatră.

Biologul din Cehlăul dobrogean

Lucrurile se văd mai clar prin geamul biologului Viorel Roșca, director la Administrația Parcului Național din Măcin. Îmi detaliază lista celor 13 măsuri impuse societății exploatoare, pomenește cu o ușoară nerăbdare anul 2018 și se consolează cu gândul că rănile muntelui vor fi acoperite până la acel moment. „Nu trebuie să fi studiat la Oxford ca să-ți dai seama că se impune regenerarea covorului vegetal. Societatea care exploatează piatra și-a luat un angajament scris în acest sens. Se vor crea cinci trepte descendente de câte 10-15 metri fiecare, urmând ca ele să se acopere cu pături geotextile, care au inserate cuve cu semințe, după model german. Avem noroc că aici cresc plante care se instalează și pe câteva fire de nisip. Cadrul natural va fi regenerat, atât din punctul de vedere al peisajului, cât și din acela al speciilor vegetale existente înainte. Până la urmă, avem aici un Ceahlău în miniatură și trebuie să-i purtăm de grijă”.

Discuția această parcă mă mai liniștește. Echipa parcului dispune de un autolaborator cu care se monitorizează activitatea industrială de pe munte. E o adevărată stație meteo dotată cu kituri pentru măsurarea cantităților de rouă, praf și noxe, pe care Viorel Roșca o alintă NASA. Având exemplul altor cariere, unde s-a declarat insolvența cu un an înaintea închiderii „și au rămas în urmă niște văgăuni care ascund utilaje ruginite”, o spune răspicat că activitatea de închidere a carierei trebuie să înceapă, cel târziu, de anul viitor.

Visând la acel îndepărtat an 2018, biologul mă poartă prin societatea elitistă care populează Măcinul: „Se găsesc aici broaște țestoase, șopârle de stepă, gușterul atinge 60 de cm, vipere ...Avem o colonie de văduve negre, exemplare de elaphe sauromates – balaurul dobrogean, un șarpe constrictor de trei metri... Au fost identificate patru cuiburi de falco cherrug – șoimul dunărean, o specie pe cale de dispariție. Vine japonezul să-l fotografieze și stă într-un picior până-i spui că mai poate înainta un pas”.

Jurnalul lui Sfarmă-Piatră

Dintr-o altă sursă aflu că biologul s-a obișnuit cu ideea exploatării la fel de greu ca animalele de pe munte. S-a luptat cu toată lumea pentru granițele parcului, a câștigat și a pierdut, trădat în final chiar de Academia Română (Autoritatea Națională pentru Resurse Minerale a găsit actul de înființare al parcului insuficient fundamentat științific). Se vorbește că erau cumpărate deja utilajele care urmau să exploateze piatra și s-a ales o cale de mijloc: investitorul a primit un teren deja afectat din punct de vedere ecologic.

Curios să aflu cine învârte cuțitul în rana muntelui, m-am îngrozit. O societate comercială falimentară concesionează de la Primăria Măcin o suprafață de 196.700 metri pătrați în 2010, începe exploatarea în iunie, la sfârșitul lui iulie începe comercializarea și până la sfârșitul anului vinde 24.273 de tone de piatră. Au mai trecut alți patru ani de-atunci, iar licența de exploatare e valabilă până la sfârșitul lui 2018. Pe site-ul firmei apar nu numai sorturile de piatră comercializate, ci și un inventar al instrumentelor de tortură folosite pentru mutilarea muntelui: două autobasculante, un excavator pe șenile și două pe pneuri, un buldozer, trei încărcătoare frontale, două autogredere și un rulou compactor. În iulie 2012 a fost pusă în funcțiune stația de concasare și sortare a pietrei, iar în

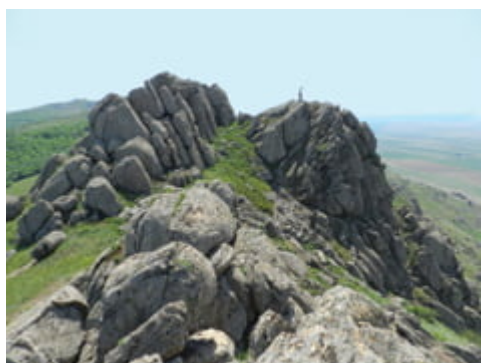
mai 2013 a fost achiziționat un cântar electronic relocabil de 60 de tone (în valoare de 100.000 lei). Cu entuziasm și inconștiență, un ziarist local punctează momentul în care calculatoarele și electronica pătrund în creierii munților. Cum s-a ajuns aici? Limita Parcului național, stabilită pe curba de nivel de 100 metri altitudine, a fost mutată la 200 metri în aprilie 2003. Un domn de la Agenția de Protecția Mediului Tulcea, probabil cu absențe multe la orele de botanică și biologie, a tras o linie pe hartă și toată lumea l-a luat în serios. Nu trebuie să fii expert să înțelegi că muntele acesta e un organism unitar și flora și fauna îl îmbracă de la poale până la culme. Și totuși, ca-n bancul cu evreul care s-a rugat să nu mai fie sabat pe o distanță de câțiva metri în jurul lui, ca să ridice o bacnotă cazută pe jos, în Parcul Național Măcin, nu e parc național, chiar în apropierea oului meu de dinozaur. Socotesc că sunt mai puțin de o sută de pași până la prăpastia pe care o apropie dinamita și buldozerele și mă rog să apară Făt-Frumos înaintea lui Sfarmă-Piatră. Sau măcar să se aleagă la anul un primar care să prețuiască muntele.

Deocamdată, Țuțuiatul mai are 467 de metri

Dacă pare că piatra dintr-un munte nu se mai termină, e suficient să precizez că înălțimea maximă din Munții Măcin și din toată Dobrogea este de 467 de metri, în vârful Țuțuiatul (Greci). În Culmea Pricopanului se ajunge către 293 de metri, deci limita de exploatare a pietrei urcă mai sus de jumătatea muntelui. Dar, parcă, mai terifiantă decât limita spațială este cea temporală. Toată lumea stă liniștită, fără să se gândească la faptul că-n 2018 se poate emite o autorizație de exploatare pe încă 20 de ani.

Pe site-ul companiei, care sapă la rădăcinile lui, găsesc detalii despre marfa oferită spre vânzare. E vorba de granit paleozoic, aparținând Devonianului, Silurianului, Ordovicianului și Cambrianului. Aici nu e vorba doar de autobasculante și barje, ci și de podul de peste Dunăre, cu care primarii și președinții de consilii județene din Brăila și Galați își momesc de un sfert de secol alegătorii. O firmă din China ar termina lucrările în numai 11 luni. Fără a contesta necesitatea acestui proiect, măndoiesc că schimbarea granitului paleozoic pe-o chinezărie e cea mai bună soluție.

Pentru Primăria Măcin, suprafața concesionată, o bucată de câteva zeci de hectare este totuși soluția cea mai bună. În lipsa autorizației de mediu, n-ar fi decât o tarla lipsită de valoare, căci nici turiștii, nici pasările călătoare nu aduc bani la buget. Din păcate, pustiul din munte nu schimbă orașul într-o oază. Nici cetatea nu e restaurată, nici străzile n-au mai puține gropi ca înainte. Iar, dacă cumva, piatra aceasta mărunțită ajunge și-n curtea unui muzeu de arheologie, poate constată cineva că a cumpărat coloane din imensul templu acoperit cu cerul de deasupra Măcinului.

Pe un panou am găsit regulile de vizitare a parcului. Nu se campează decât în locurile amenajate și este interzisă delimitarea spațiului din jurul cortului cu șanțulețe de scurgere a apei. În schimb, la câteva sute de metri mai încolo, e cariera de piatră. Legea care te oprește să culegi ciuperci de pe munte, nu te împiedică să cari muntele de sub ciuperci. Și-n fața legii trebuie să se plece toata lumea.

Însuși Dumnezeu s-a retras tăcut în schitul de la poalele muntelui și privește îngrozit cum îi fug pietrele de la picioare. Numai un iepure care m-a confundat cu fabulistul Fântână, mi-a strigat indignat că păsările nu pot să-și clocească ouăle în ritmul mașinii de concasare și nici el nu poate să-și curteze consoartele în zgomotul excavatoarelor și buldozerelor...

DACIAN T. BRADEA

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*